

No Bread

Part 1

On the skirts of the village there were a blighted house, where a countryman lived with his wife and a child – the boy was little, he was born recently. The third year has passed since they had got married, he had brought her from the other village, but they hadn't managed to get animals yet. The only cattle they had was a baby cow, - they had bought it the previous spring, but it had died recently. Even if it hadn't, they had nothing to feed it anyway. When you have no harvest, it's hard to feed even yourself. Gorpyna had cried for the cow, but does it ever help?

The spring had come and the countryman had no bread at all. They hit up and have been living on this for three weeks, and who knows how to live now – nobody borrowed them at least something, everybody told them:

- What can I borrow you? Me myself got the hungry children, and you just keep on borrowing, but return nothing. You already owe the whole town. Me myself would give anything for a package of bread!

The wife suggested Petro to go employ for a landed proprietor . He went to the neighbor town – nobody hired him: “there are a lot of labours already” they said. Then Petro went to another man. The man looked at him very closely, Petro’s clothes were untidy and ragged, so the man thought Petro was lazy and irresponsible and he didn’t even spoke to him.

- Get out! – he said, - there are lots of people like you here! Poor Petro had no idea of what to do. Ones who had a horse at least could try to convey the firewood, but he wasn’t able to do even this.

One day Gorpyna woke up at the crack of dawn. The child was still sleeping. Young woman started fussing very silently and sent her husband for firewood. While she was fussing, she thought:

“ If we could just survive this week somehow, and then if the God helps, I’ll come to my father in Syrovatka: Maybe he could give us a pouch. It is such a disaster not to have a horse: If we had one, I’d just went out and that’s it; but now I need to ask a relation for it and wait!”

The door opened. Petro brought firewood and wapped it to the floor loudly.

- Don’t you din, you will wake the child up! – Gorpyna said.

Young woman kindled a stove and put casseroles in it. Then she came up to the flour cask and looked into it:

- Petro, Petro!
- What is it?
- What are we going to do?
- What do you mean?
- We are running out of flour, we only have it left just for a one time. It is barely enough for two loafs.

Petro held his whist for a bit and then said:

- What can we do? I have no ideas left...

- Maybe we can go and ask for some more.
- Who can we come to? We already owe the whole town, nobody is going to give us more.

Gorpyna perfectly knew it herself. The both fell silent. The child woke up in cradle, the young lady picked him up, held him in her arms and started to feed him. He hungrily seized and then gave up - no milk. The child burst into tears even louder. Gorpyna said:

- If only we didn't have a baby, if there were just two of us, because all I do is watching it suffers, I'm hungry myself and it starves everyday, because I don't have any milk.

The child's crying was tearing Petro's heart out, but does the sorrow ever help?

- You know what, Petro? Go ask the village headman - maybe he will give us some supplies from the warehouse?...

Petro stayed quiet, the child kept on crying, deeply slicing father's heart. The man stood up and said:

-You know, I'll go! At least we can't die of starvation!

Без хліба

ІКрай села стояла хата поганенька, а в їй жив селянин із жінкою та з дитиною — хлопчик був. невеличкий, недавнечко народився. Вже третій рік був, як вони побралися, — з чужого села він її взяв,— а все ніяк не могли збитися на хазяйство. У їх тільки й було худоби, що теличка,— купили її торішню весну,— та й та недавно здохла. А хоч би й не здохла, то все ж годувати нічим було б. Як усе недороди, то й самим їсти нічого — не то що теличці. Поплакала Горпина за теличкою, так хіба з того доможеться?

На весну зовсім у селянина не стало хліба. Тижнів зо три позичками жили, а тепер уже його знає, як і жити — ніхто й позичати не став, усякий каже:

— Що я тобі позичатиму? У мене в самого, може, діти голодні сидять, а тобі давай, давай, а назад і не сподівайся. Ти вже он у всього села напозичавсь. Тут сам за мішок хліба, може, хтойзна-що віддав би!

Раяла жінка Петрові до пана піти, найнятися. Пішов на сусідній хутір — не взяли: і так багато, кажуть, наймитів. До другого пана пішов, так той глянув, що в Петра одежа — лата на латі, подумав, що гольтіпака, пройдисвіт якийсь,— не схотів і говорити.

— Геть! — каже,— багато вас тут ходить таких!.

Зовсім не знов Петро, що й робити. У кого коняка була, так хоч возити панські дрова з лісу наймалися, а йому й того не можна.

Одного ранку встала Горпина вдосвіта. Дитина ще спала. Молодиця почала тихесенько біля печі поратися, а Петра послала дров урубати. Порається, а сама думає:

— Якби цей тиждень так-сяк перебутися, а там, може, поміг би господь, то поїхала б до батька в Сироватку: може б вони хоч з мішечок дали. Лихо без коня: то сіла б, поїхала, та й годі; а тепер, поки-то випрохаєш у кума того коня!

Відчинилися двері. Петро вніс дрова, додолу кидає.

— Та не грюкай-бо так, дитину збудиш! — каже Горпина.

Розтопила молодиця в печі, постановила горщики. Тоді підійшла до діжки з борошном, глянула:

— Петре, а Петре!

— Га?

— А що ми оце робитимем?

— Як?

— Борошна тільки на раз, та й то хлібини на дві. Помовчав Петро, далі каже:

— Що ж його зробиш? Я вже й сам не знаю...

— Хіба ще піти попрохати?..

— Та до кого ж іти, коли у всіх напозичалися так, що ніхто вже не дає?

Горпина й сама це добре знала. Замовкли обое. Прокинулась дитина в колисці, молодиця взяла її на руки, почала годувати. Воно вхопилося голодне, та й кинуло: молока нема. Тільки ще дужче заплакало. Каже Горпина:

— Хоч би вже самі, та оцієї дитини не було, а то тільки дивишся, як воно мучиться: сама голодна й воно голодне щодня, бо молока нема.

Петрові самому дитячий плач мов ножем серце краяв. Так хіба жалем поможеш?

— Знаєш що, Петре? Піди попрохай старосту — може, він з гамазеїв дастъ?..

Мовчить Петро, а дитина все плаче, усе мов ножем серце крає. Устав Петро, каже:

— А піду! Не здихати ж із голоду!

Олександра Гречана «Без хліба» (ОМб-1- 16-4.0д) - 3 місце